

Factsheet kerncentrales, kernafval en zoutkoepels **Herman Damveld, zelfstandig onderzoeker en publicist, 26 maart 2026**

Regering wil ten minste vier kerncentrales

Er moeten ten minste vier kerncentrales gebouwd worden in Nederland. Dat staat in het op 30 januari 2026 verschenen regeerakkoord van D66, CDA en VVD. Hiervoor komen de Eemshaven, Borssele, Terneuzen en de Maasvlakte in aanmerking.

Bouw kerncentrales vraagt ruimte van minstens 260 voetbalvelden

Het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) stelde op 11 februari 2026 dat voor de bouw van twee kerncentrales veel ruimte nodig is. **“In totaal wordt gezocht naar 130 hectare.** Dit zijn ongeveer **260 voetbalvelden.**” Daarnaast zijn volgens het ministerie buiten de bouwlocatie parkeerplekken voor auto’s nodig en moeten de bouwarbeiders al die jaren ergens wonen. Over hoeveel ruimte daarvoor nodig is, geeft het ministerie geen gegevens

Acht zoutkoepels Noord-Nederland ongeschikt voor kernafval

Kerncentrales maken **radioactief afval** dat een **miljoen jaar gevaarlijk** blijft. Sinds jaren staan acht **zoutkoepels** op de lijst voor opslag van **kernafval**. Maar ze zijn allemaal ongeschikt. Een uitleg. De zoutkoepel **Ternaard** ligt voor een deel onder de Waddenzee. Dit is een Natura 2000-gebied, heeft een beschermde status en valt daarmee af.

Opslag ondergronds heeft ook bovengronds grote gevolgen. **Boven** de top van de **zoutkoepel** is namelijk een **terrein van 40 hectare nodig** (40 hectare is bijvoorbeeld 1 kilometer bij 400 meter). Bij opslag in de zoutkoepel **Pieterburen** moet een deel van het centrum van deze plaats **afgebroken** worden om bovengronds ruimte te maken. De Tweede Kamer nam in het verlengde daarvan op 25 maart 2025 een motie aan, die opslag in de zoutkoepels bij **Pieterburen, Onstwedde en Bourtange** verbiedt.

Dan blijven alleen de Drentse zoutkoepels over. Echter, het op te bergen kernafval moet in alle richtingen door tenminste 200 meter zout omgeven zijn. De opslag zelf is gepland op 750 en 850 meter diepte, terwijl 1.000 meter de uiterste diepte mag zijn. De top van de zoutkoepel mag daarom hooguit op 550 meter diepte liggen. De zoutkoepels **Hooghalen en Anloo** in Drenthe voldoen hier niet aan en vallen daarom af.

De zoutkoepel **Schoonloo** ligt onder het dorp en onder een **natuurgebied** en valt daardoor af. De top van de zoutkoepel **Gasselte-Drouwen** ligt grotendeels onder een beschermd **waterwingebied** van de Waterleidingmaatschappij Drenthe. Het gaat hier om een van de meest ongerepte en waardevolle natuurgebieden van Nederland. Daarmee zijn alle Drentse zoutkoepels ongeschikt, verklaarden de gemeenten Aa en Hunze, Midden-Drenthe en Borger-Odoorn op 20 oktober 2025. De conclusie is dan ook dat alle zoutkoepels ongeschikt zijn voor de opslag van kernafval, want ze voldoen niet aan de eisen, ook wel criteria geheten. Mocht de regering toch met de Noord-Nederlandse zoutkoepels door willen gaan, dan kan dat alleen maar door de criteria zo te formuleren, dat ten eerste zoutkoepels geschikt lijken en het ten tweede aanvaardbaar is dat plaatsen als **Pieterburen of Gasselte-Drouwen gedeeltelijk afgebroken** worden.

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat legt bezwaren naast zich neer

Op 19 december 2025 stelde staatssecretaris Thierry Aartsen van Infrastructuur en Waterstaat dat de aangenomen Kamermotie over de zoutkoepels wijst op het belang van “brede participatie”. Daar wil hij aandacht aan geven en hij concludeert: “Hiermee beschouw ik deze motie als afgedaan.” Met deze vage tekst legde Aartsen de aangenomen Kamermotie naast zich neer. Maar hij riep ook hulptroepen in.

Hulptroep wuift bezwaren tegen opslag kernafval in zoutkoepels weg

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) heeft afgelopen herfst de hulp ingeroepen van het **Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL)** met de vraag een voorstel te maken voor de verdere besluitvorming. Dit voorstel is er nu: op 24 februari 2026 heeft het OFL het rapport

'Participatie eindberging radioactief afval' uitgebracht. Wat in dit rapport vooral opvalt, is dat het OFL de argumenten die in het Noorden naar voren zijn gebracht heel anders bekijkt en beoordeelt. In de visie van het OFL zijn namelijk geen argumenten aangevoerd, maar riep de inspraak "met name in de noordelijke provincies bij veel mensen **onrust en zorgen op.**" Echter, onrust en zorgen zijn iets heel anders dan op grond van argumenten geen opslag in zoutkoepels willen. De termen "onrust en zorgen" kunnen bovendien op verschillende manieren uitgelegd worden en zelfs subjectief worden genoemd. Door deze woorden te gebruiken maakt het OFL de argumenten vanuit het Noorden als het ware klein.

Grote kerncentrales duur

Nieuwe kerncentrales blijken steeds **drie tot vier keer duurder** te zijn dan aanvankelijk gepland. We nemen hier als voorbeeld het Franse bedrijf EDF dat kerncentrales bouwt van het type EPR (European Pressurizedwater Reactor). De bouwkosten van de Finse EPR-reactor Olkiluoto-3 waren uiteindelijk 3,4 keer hoger dan begroot. Bij de Franse kerncentrale Flamanville-3 zijn de kosten 4 keer hoger en bij de Engelse kerncentrale Hinkley Point C 3 keer hoger dan gepland. Daarentegen **daalden de kosten van elektriciteit uit zon of wind sinds 2009 met 70%.**

Kleinere kerncentrales ook geen oplossing

Sinds een paar jaar worden, ook in Groningen, door politieke partijen als BBB, VVD en PVV kleinere kerncentrales naar voren geschoven, de **Small Modular Reactor (SMR)**. Maar:

- a. **elektriciteit** uit SMR's **kost meer** dan stroom uit grote kerncentrales;
- b. SMR's zijn **niet veiliger** dan bestaande kerncentrales;
- c. SMR's leveren, net als andere centrales, **niet 100%** van de tijd elektriciteit;
- d. SMR's gebruiken de kernbrandstof uranium **niet efficiënter** dan bestaande kerncentrales.
- e. SMR's maken het **probleem** van de **opslag** van **kernafval niet kleiner**.

Kernenergie geen goede oplossing voor het broeikas effect

Kernenergie wordt vooral naar voren geschoven als **dé oplossing** voor het broeikas effect, omdat bij kernenergie (bijna) geen uitstoot van het **broeikasgas CO₂** zou zijn. Dat is echter onjuist. Bij de splijting van uranium in de kerncentrale komt geen CO₂ vrij, maar wel bij de winning en bewerking van uraniumerts, bij de bouw van de kerncentrale, het transport van kernbrandstof, de afbraak van de centrale, enzovoort. De totale **CO₂-uitstoot** is bij **kernenergie zo'n tien keer hoger** dan bij **windenergie**.

Kernenergie een onverzekerbaar risico, want onveilig

Wie de kleine lettertjes van de schadeverzekering bestudeert, komt ook een paragraaf tegen over **schade** die **niet gedekt** wordt. Behalve oorlog wordt ook schade "veroorzaakt door of samenhangend met atoomkernreacties" niet gedekt. Deze uitsluiting is niet toevallig. Er is namelijk een afspraak tussen de verzekeringsmaatschappijen dat zij niemand individueel zullen verzekeren tegen de risico's van kernenergie. Verzekeringsmaatschappijen vinden kernenergie blijkbaar een te groot risico en te onveilig.

Voor onderbouwing en meer informatie zie <http://houdgroningenovereind.nl/>